

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 12212/ /2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő rendőri intézkedés elleni panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedés ellen benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 155/2009. (VI. 3.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panasznak

helyt adok.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése alapján

A keresetlevelet a jelen határozat közlésétől számított harminc napon belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani a Ket. 109. § (1) bekezdése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése alapján.

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A Panasztestület előtt személyesen előterjesztett, majd kiegészített panasza szerint a panaszos 2009. március 15-én 17 óra 41 perc körüli időben Budapesten, az V. kerület Szent István tér 17. szám előtt gyalogosan közlekedett egy rendezvény helyszínére felé. Itt az út kordonnal volt elzárva, amelyen egy kb. egy méter szélességű rész volt, ahol a szolgálatot teljesítő rendőrök a területre belépni kívánók ruházatát és csomagját vizsgálták át. A helyszínen levő egyik rendőr az intézkedés formai szabályait mellőzve közölte a panaszossal, hogy ha ő is be akar menni a rendezvényre, úgy át fogják vizsgálni, *„ha nem, el lehet menni”*. A panaszos a kilátásba helyezett intézkedés okáról érdeklődött a rendőröknél, valamint közölte, hogy azt gyülekezési szabadsága akadályozásának tartja, és kérte, hogy hívják oda a helyszínbiztosítás parancsnokát. Ekkor a panaszos szerint egy másik rendőr megszólalt: *”Nem akar eleget tenni a rendőri intézkedésnek, előállítani!”*. Az eseményekről egy rendőr videofelvételt is készített. A beadvány szerint ekkor több rendőr a panaszosra „támadt”, és az általa lefelől megjelölt rendőr kicsavarta a kezét, ki akarta ütni belőle a fényképezőgépét, miközben fenyegető hangon azt követelte tőle, hogy azt tegye le.

A panaszost ezt követően a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) Gyorskocsi utcai fogdájába szállították. Itt az előállítása időtartamáról a panaszos – elmondása szerint – igazolást nem kapott, és csak már az előállítás nyolc órás maximális időtartama után szabadították. Ekkor – 2009. március 16-án, 2 óra 57 perckor – kapta kézhez a BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Fogdaszolgálati Osztály határozatát, amely előállítása időtartamát négy órával meghosszabbította. Ennek indokolásából a panaszos szerint nem olvasható ki, hogy milyen eljárási cselekmények lefolytatásához volt szükséges az előállítás időtartamának meghosszabbítása, véleménye szerint ugyanis *„a rendőrségi szerveknél fennálló súlyos működési zavar, szervezési problémák, esetleges létszámhiány jogállamban nem lehet ok arra, hogy erre hivatkozással túllépjék a törvényes maximális előállítási határidőt.”* Mindezek mellett a panaszos gyülekezési szabadsága, mozgásszabadsága durva megsértésének tartotta.

A panaszos 2009. március 23-án, a Panasztestülethez személyesen előterjesztett kiegészítő beadványában pontosításként előadta, hogy a 9 óra 29 percen át tartó előállítása alatt étkezést számára nem biztosítottak, melyet ő *„kínzásnak”* élt meg, mert – előadása szerint – rendszeresen szokott étkezni, napi három-négy alkalommal.

A fogdában egy külön helyiségben ingóságait elvették tőle, majd egy fogdaőr felszólította, hogy vetközzön le. Ruhadarabjait egyenként műszerrel átvizsgálták, miközben meztelenül kellett várakoznia. Ezt követően felszólították, hogy háromszor forduljon körbe, közben testrészeit hosszasan nézegették. Ezen cselekmény okáról a panaszos kérdése ellenére sem kapott tájékoztatást. Felszólították, hogy háromszor guggoljon le, a talpát emelje fel, majd a nemi szervét is emelje fel. A panaszos kifogásolta, hogy mindezt nem orvos kérte tőle, ezért a történeteket emberi méltóságához való alapvető joga sérelmének, sértő és megalázó bánásmódnak tartotta. Mikor hozzátartozója értesítését kérte, azt a választ kapta, hogy az *„ilyen esetben nem szokás, csak őrizetbe vételnél”*. A panaszos elmondása szerint 2009. március 16-án 0 óra 31 perctől 1 óra 1 percig őt kihallgatták, majd 2 óra 59 perckor elengedték a fogdából. A panaszos kifogásolta azt is, hogy a részére kiállított igazoláson az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának címe rosszul van feltüntetve.

II.

A panasz kivizsgálása során beszerzett okiratok alapján megállapítást nyert, hogy Budapest rendőrfőkapitánya a 01000/12945/2009.ált. számú egyedi utasításával fokozott ellenőrzést¹ rendelt el Budapest teljes területére 2009. március 14-én 0.00 órától 2009. március 16-án 08.00 óráig.

Az előállítás tartamáról a panaszos részére kiállított igazoláson² az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának elérhetőségei hibásan vannak feltüntetve, illetve azon a Panasztestülethez fordulás joga és a jogérvényesítés módja nincs feltüntetve.

A BRFK hivatalvezetőjének az ügy tárgyában készített összefoglaló jelentése – az intézkedő rendőrök által tett 0114/505672/2009/id. számú írásos jelentéssel egybehangzóan – rögzíti, hogy a panaszban előadott helyről 17 óra 30 perc körüli időben az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontja alapján előállították a panaszost, mivel az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet 40/A. §-a szerinti jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést felszólítás ellenére is folytatta, illetve az eljárás vele szemben azonnal lefolytatható volt. A panaszossal szemben a BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányság a szabálysértési eljárást lefolytatta, melynek során a panaszost eljárás alá vont személyként meghallgatták, és vele szemben 30 000 Ft. pénzbírságot szabtak ki. E határozat ellen a panaszos kifogással élt, amelynek elbírálása jelenleg a Pesti Központi Kerületi Bíróságon van folyamatban. Mivel a panaszos az előállítását követő orvosi vizsgálaton rendőri bántalmazást is panaszolt, intézkedés történt az iratoknak a Budapesti Nyomozó Ügyészséghez történő továbbítására is.

A panaszos előállítása 2009. március 15-én 17 óra 30 perctől 2009. március 16-án 2 óra 59 percig tartott, az előállítás nyolc órás időtartamának meghosszabbítását a nagy számban történt előállítások és az ezen idő alatt foganatosított eljárási cselekmények (befogadás, eljárás alá vont személyek meghallgatása, határozathozatal) indokolták. Az előállítás időtartamának meghosszabbításáról szóló határozat panaszossal való közlésének időpontja nem ismert, azon csak egy, a panaszos által kézzel írt dátum szerepel. A jelentések szerint az előállított személyek – így a panaszos is – a jogaikról és kötelezettségeikről szóló tájékoztatást megkapták, az elhelyezés előtt és alatt szükségleteiket bármikor jelezheték. Az összefoglaló jelentés kiemeli, hogy a BRFK Központi Fogda elsősorban őrizetbe vett, illetve előzetes letartóztatásba vett személyek elhelyezésére van kialakítva, a kerületi rendőrkapitányságokkal ellentétben itt nincs ügyeletes tiszt, aki az előállítottak jogainak biztosításáért felelős lenne. A fogdaország az előállítottakat ugyanakkor tájékoztatókkal ellátta, illetve akinek valamilyen kérdése, problémája volt, annak az ügyében intézkedést kezdeményezett, vagy továbbította a szabálysértési előadónak.

¹ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 30. § (1) – (4) bekezdései szerint a Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

(2) A Rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat.

(3) A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.

(4) A Rendőrség a nyilvános forgalom számára nyitva álló helyen őrizetlenül hagyott, a közbiztonságra veszélyt jelentő tárgyat szükség esetén az elvárható gondossággal eltávolíthatja, megsemmisítheti.

² A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 33. § (4) bekezdése szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

A szabálysértés elkövetése miatt előállított személyek esetében nem került rendelvény kiállításra – amelyen az előadó rendelkezik a kapcsolattartásra jogosult személyekről stb. –, ezért a fogdaőr nem tudhatta, hogy az előállított személy kivel tarthat kapcsolatot. Ezért a fogdaőröknek sem joguk, sem kötelezettségük, sem lehetőségük nem volt a fogvatartottak hozzátartozóinak értesítésére. Egyébként pedig nem lelhető fel annak dokumentált nyoma, hogy a panaszos kérte volna hozzátartozója értesítését.

Az összefoglaló jelentés részletezi, hogy a panaszost az orvos nyilatkoztatta és megvizsgálta, melynek során a panaszos rendőri bántalmazást panaszolt, azonban friss sérülés nem volt észlelhető a panaszos testén. A vizsgálatot követően a panaszosnál levő tárgyakat letétbe helyezték, majd ismételt ruházat átvizsgálást hajtottak végre. Ennek a ruházatátvizsgálásnak és a testfelület vizuális áttekintésének a célja a fogdai rendkívüli események (pl. szándékos önkárosítás, támadás szökés) megelőzése, „ennek érdekében el kell venni a hónaljba, lábujjak közé rejtett zsillettet, önakasztásra alkalmas szövetet, fonalat, spárgát, a herezacskó alá rejtett drogot, illetőleg más, fogdában nem tartható szerezket, gyógyszerezket.” E ruházatátvizsgálás során az előállítottat felszólították, hogy a nála lévő tárgyakat helyezze letétbe, majd ruházatának átvizsgálása érdekében egy lefüggönyözött irodarészben ruházata levetésére szólították fel, így a fogdaőrnek lehetősége nyílt a ruházatot anélkül átvizsgálni, hogy az előállított testéhez hozzáért volna. Megtekintés útján a fogdaőr ellenőrizte, hogy az előállított testén visel-e fogdában nem tartható eszközt, tárgyat. Ezt az átvizsgálást valamennyi esetben az előállítottal azonos nemű személy végezte, orvos bevonására csupán motozás esetében kerül sor, előállítottak esetében nem. A jelentés megemlíti, hogy a BRFK-n a fent leírt eljárással kapcsolatban vizsgálat folyt, amelynek során megállapítást nyert, hogy a fogdaőr – megfelelő eligazítás hiányában – az előállításra vonatkozó szabályok helyett a szigorúbb, fogdai befogadásra vonatkozó előírásokat alkalmazta, amikor „*az előállított személy teljes, levett ruházatát, ezt követően testfelületét is átvizsgálta. Ez az intézkedés aránytalan és indokolatlan volt.*”. A fogdaőrrel és a fogdaparancsnokkal szemben fegyelmi eljárás indult.

Az ORFK Közbiztonsági Főigazgatója a 26-326/3/2006. ált. számú körlevele mellékleteként kiadott tájékoztató alapján az előállított jogosult öt órát meghaladó fogvatartás esetén élelmet kérni. A konkrét esetben nincs dokumentálva a panaszos ez irányú kérése, bár a jelentés megjegyzi, hogy több esetben az aznap előállítottak kértek és kaptak is élelmet.

A BRFK XIV. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztálya egyik beosztottjának jelentése szerint az említett napon a BRFK Észak-Pesti Csapatszolgálati század 2. szakaszának 1. rajparancsnokaként részt vett a március 15-ei rendezvények biztosításában, melynek során az V. kerület, Szent István téren, a 64 Vármegye Ifjúsági Mozgalom rendezvényének helyszínén, a beengedő kapunál 1. rajparancsnokként teljesített szolgálatot. Szakaszparancsnokától azt az utasítást kapta, hogy minden, a rendezvény területére belépő személynél ruházat és csomagátvizsgálást kell végrehajtani, különös tekintettel a közbiztonságra veszélyes eszközökre. Már kb. 500-600 embert átvizsgáltak, amikor 17 óra 30 perc körüli időben az egyik rendőr jelezte, hogy az előtte álló férfi – a panaszos – nem hajlandó magát alávetni az átvizsgálásnak, ám ennek ellenére be akar menni a rendezvény helyszínére. A r. törzsszázlós ezért odament a panaszoshoz és közölte vele, hogy be fogják engedni a rendezvényre, de előtte alá kell vetnie magát a ruházat és csomagátvizsgálásnak, e nélkül nem engedhetik be a területre; ha ezzel nem ért egyet a Bajcsy-Zsilinszky út irányába elhagyhatja a területet. A panaszos azonban ezt követően továbbra is arrogánsan, jogaira hivatkozva követelte, hogy engedjék be az elzárt területre, úgy, hogy nem veti alá magát az intézkedésnek, és a helyszínen parancsnokával akar beszélni. A helyszínen levő parancsnok közölte a panaszossal, hogy fokozott ellenőrzést rendeltek el, ezért mindenkit, aki erre a rendezvényre be kíván menni, átvizsgálnak, majd felszólította a panaszost, hogy engedelmeskedjen az intézkedő rendőröknek. A panaszos azonban, „mintha ezt meg sem hallotta volna, továbbra is a jogaira hivatkozva követelte”, hogy engedjék be. Ekkor a századparancsnok ismét felszólította őt a

törvény nevében, hogy engedelmességen az intézkedő rendőri felszólításnak, különben szabálysértés miatt előállítására kerül sor. A panaszos közölte, hogy *„nem hagyja el a helyszínt, és nem engedi, hogy átvizsgálják a ruházatát és a csomagját.”*. Ezek után a parancsnok utasítást adott a panaszos előállítására jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt. A r. törzszakaszos ezért egy társa segítségével a beengedő pont oldalához, a kordon mellé kísérte a panaszost és ott személyazonosságának igazolására szólította fel. Ennek a panaszos eleget tett, és kérdésre válaszolva elmondta, hogy közbiztonságra különösen veszélyes eszköz nincs nála. Ezt követően a panaszos ruházatának átvizsgálására került sor, *„aminek eleget tett”*. Ekkor vette észre a rendőr, hogy a panaszos kezén egy fényképezőgép lóg, amit zsebre tetetett vele, hogy ne sérüljön meg, illetve, hogy másnak azzal ne okozhasson sérülést. Majd a tömegetől távolabb, a Bajcsy-Zsilinszky út széléhez mentek – miközben a r. törzszakaszos a panaszos felkarját fogta –, mert oda érkezett az előállítás végrehajtására rendelt szolgálati gépjármű. A jelentés rögzíti, hogy a panaszos többször megkérdezte az intézkedő r. törzszakaszos jelvéyszámát és az előállítás indokát, amelyet minden esetben közölt vele. A rendőr a panaszos az előállító szolgálati jármű parancsnokának sérülés és egyéb panasz nélkül átadta. A jelentés megjegyzi, hogy miután közölték a panaszossal, hogy előállításra fog sor kerülni, *„arrogáns magatartását abbahagyta és minden utasításnak engedelmeskedett”*; vele szemben ezért az arányosság követelményére figyelemmel nem is alkalmaztak testi kényszert vagy bilincset, mindössze a felkarjánál fogva kísérték, hogy az esetleges tömeghangulat miatt koordinálni, kontrollálni lehessen mozgási szándékát.

A BRFK XIV. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály állományába tartozó r. törzsmester jelentésében a történeteket a r. törzszakaszos által tett jelentéssel megegyezően adta elő, a következő kiegészítésekkel. A jelentés szerint a panaszos először a törzsmesternek jelezte, hogy nem veti alá magát az átvizsgálásnak, ezt követően lépett oda az említett r. törzszakaszos, majd a századparancsnok. A jelentés leírta továbbá, hogy a panaszosról a BRFK Gyorskocsi utcai fogdájának egyik irodahelyiségében videofelvétel is készült, amelyen a panaszost nyilatkoztatták arról is, hogy keletkezett-e sérülése a rendőri intézkedés során, amelyre a panaszos nemmel felelt, viszont panasszal élt az intézkedés ellen. Ezt követően az orvos előtt a panaszos már bántalmazást is panaszol, ám rajta friss sérülés nem volt látható.

A jelentés szerint a panaszossal szemben igazoltatást, személyi szabadságában korlátozott személy ruházatának átvizsgálását, szabálysértésnek a felszólítás ellenére történő folytatása miatti előállítást foganatosítottak. Az ellenszegülés megtörése érdekében bilincset is alkalmaztak. A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az intézkedések jog- és szakszerűek voltak, a rendőri fellépés megfelelt az arányosság követelményének. Az előállítás okáról a panaszost tájékoztatták, illetve az előállítás időtartamáról igazolást adtak a panaszosnak. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a panaszos a jogairól és kötelezettségéről szóló tájékoztatást megkapta.

A BRFK XIV. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály állományába tartozó r. főtörzsmester jelentése az intézkedés részleteit az előzőekben ismertetettekkel egybehangzóan rögzíti, az alábbi kiegészítésekkel. A jelentés szerint a századparancsnok a panaszossal egyértelműen közölte, hogy fokozott ellenőrzés van elrendelve, amelynek alapján jogukban áll a rendezvényre belépni szándékozók ruházatát és csomagját átvizsgálni. A panaszos Bajcsy-Zsilinszky útra kísérése a karjánál fogva vezetve, egyenes felsőtesttel, elvezető fogás alkalmazása nélkül történt. Elmondása szerint *„az esetről készült felvételnek egy része a kamera műszaki problémája miatt nem került rögzítésre”*, azon csak annyi látható, hogy a r. törzszakaszos és a r. törzsmester a panaszost az említett helyre átkísérik az úton a megérkező előállító szolgálati járműhöz, ruházatát és csomagját átvizsgálják, majd a jármű parancsnokának szállításra átadják.

A BRFK XIV. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály állományába tartozó r. hadnagy jelentése szerint ő a vizsgált napon, személyi szabadságot korlátozó intézkedés kapcsán alkalmazott testi kényszer okozta rendőri bántalmazás miatt tett állampolgári panasz kivizsgálása

során meghallgatta a panaszost, a vele szemben intézkedő r. törzszászlóst és r. törzsőrmestert, valamint a panaszost megvizsgáló orvost.

A meghallgatásról készült jelentés szerint a panaszos a történeteket a panaszbeadványban foglaltak szerint adta elő, az alábbi kiegészítésekkel. A panaszos elmondta, hogy a helyszínrre érkezve látta, hogy a rendőrök a rendezvény helyszínére belépőket átvizsgálják. Ő próbált átmenni a rendőrök között, mert hézagosan álltak, de egy közülük közölte vele, hogy csak ruházat átvizsgálás után léphet be, és említette, hogy fokozott ellenőrzés van elrendelve. A panaszos azt válaszolta a rendőrnek, hogy ő be fog menni, és nem vizsgálhatják át, nem akadályozhatják alkotmányos jogai gyakorlásában. Közölte, hogy a helyszín parancsnokával kíván beszélni, és közben fényképezőgépét maga előtt tartva felvételeket készített a rendőrökről. A panaszos elmondta azt is, hogy a Gyorskocsi utcai objektumba úgy szállították be, hogy a kezeit előre helyzetben megbilincseltek. Elmondta, hogy sérülése nem keletkezett, a bántalmazás véleménye szerint abból állt, hogy az egyik rendőr tekergette a kezét, és megfogta a ruháját.

Az orvos a fent írtakkal kapcsolatban elmondta, hogy a panaszos előtte úgy nyilatkozott, hogy a rendőrök, amikor őt kísérték, megfogták a kezét, és ezzel őt bántalmazták; látható sérülést ugyan nem szenvedett, ahogy az az alapos vizsgálat után megállapítható volt. Elmondása szerint a csuklóját és a felkarját fogták meg.

A r. törzszászlós és a r. törzsőrmester, valamint a szintén meghallgatott r. főtörzsőrmester meghallgatásuk során a fentebb ismertetett jelentéseikkel azonosan nyilatkoztak a történetekről.

A panaszossal szemben intézkedő rendőrök parancsnokának tanúkenti meghallgatásáról – 2009. március 16-án 1 óra 20 perckor – kelt jegyzőkönyv szerint a r. főhadnagynak jelentették, hogy egy személy (a panaszos) nem hajlandó alávetni magát az átvizsgálásnak. Ekkor ő is odament és a következő kérdést intézte a panaszoshoz: „*Hajlandó-e alávetni magát az intézkedésnek?*” Erre ő határozott nemmel felelt. Ez a r. főhadnagy szerint teljesen egyértelmű kijelentés volt, ami így indokul szolgálhatott az előállításra. A panaszossal közölte is, hogy előállítására fog sor kerülni. A vallomás utal arra is, hogy az intézkedésről videofelvétel készült.

A panaszos rendezvényről való előállításáról kitöltött jelentőlapon az előállítás kapcsán tényállásként azt rögzítik, hogy a panaszos nem vetette alá magát ruházatátvizsgálásnak, a helyszínt nem akarta elhagyni, és akadályozta a rendőri intézkedést. A jelentőlap azt is rögzíti, hogy a panaszossal szemben bilincset alkalmaztak.

A panaszos fogdába történt befogadásakor az orvos által rögzített orvosi vélemény szerint a panaszoson friss sérülés nem volt látható, így rendőrségi fogdán elhelyezhető volt, de rendőri bántalmazást panaszolt.

A panaszos előállítása időtartamának meghosszabbításáról szóló határozat alapján a panaszos előállításának időtartamát négy órával, 2009. március 16-án 5 óra 30 percig meghosszabbították. Az Indokolás szerint az időtartam meghosszabbítása az eljárási cselekmények lefolytatásához vált szükségessé. A panaszos kézzel feljegyezte a határozatra, hogy azt 2009. március 16-án 2 óra 57 perckor kapta kézhez.

A panaszos előállításának időtartamáról kiállított igazolás szerint ő 2009. március 15-én 17 óra 30 perctől 2009. március 16-án 02 óra 59 percig személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés miatt a BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Gyorskocsi utcai objektumában tartózkodott. Ezen időtartam alatt sérülése nem keletkezett és panasszal sem élt. Az igazoláson az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának az elérhetőségei tévesen vannak megjelölve, valamint nincs feltüntetve a Panasztestülethez fordulás lehetősége sem.

Az országos rendőrfőkapitány helyettesének 2006. május 26-án kelt tájékoztató körlevele szerint az élelmezésnél az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani, és a fogvatartásért felelős vezetőnek helyi intézkedésben kell szabályoznia az előállítottak élelmezésének rendjét. A tájékoztató szerint az előállítottakkal ismertetni kell jogaikat, ennek tényét pedig az előállítottak aláírásukkal igazolják. Rögzíti a tájékoztató, hogy az előállított jogosult élelmet kérni, ha előállítása meghaladja az öt órát.

A panaszt jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt 30000 forint pénzbírsággal sújtották. A határozattal szemben a panaszos kifogással élt, ezért az még nem jogerős. A tényállást a határozat lényegében a rendelkezésre álló rendőrségi dokumentumokkal egyezően állapította meg.

Az intézkedésekről részben rendelkezésre álló videofelvételek tanúsága szerint a panaszt két rendőr – bekiabálások és hangos véleménynyilvánítások közepette – a rendezvény helyszínéről az út másik felére, az előállító szolgálati járműhöz kísérik, amerre a panaszos saját akaratából ment. Itt a panaszt igazoltatták és a zsebeiben lévő tárgyakat kipakoltatták vele. A panaszos közben a közelében lévő társainak diktálta a körülötte levő rendőrök azonosító számait. Ezután felszállították az előállító szolgálati járműre, ahol egy másik rendőr megbilincselte.

A felvétel második részén a panaszos a Gyorskocsi utcai objektumban látható, még megbilincselve, miközben egy rendőr a panaszos személyes és lakcím adatait bediktálta a felvételt készítőnek, és a panaszosról is felvételt készítettek. Utána a panaszosról levették a bilincset, és a csomagját átvizsgálták. A panaszos kérdésre válaszolva közölte, hogy nincs sérülése, de azt megemlíttette, hogy fényképezőgépét el akarta venni tőle a helyszínen az egyik rendőr.

III.

A rendelkezésre álló adatok – panasz és annak kiegészítése, rendőri jelentések és más rendőrségi iratok – alapján a döntés alapjául az alábbi tényállást állapítottam meg.

A panaszos 2009. március 15-én 17 óra 41 perc körüli időben Budapesten, az V. kerület Szent István tér 17. szám előtt gyalogosan közlekedett egy rendezvény helyszínére felé. Itt az út kordonnal volt elzárva, amelyen egy kb. egy méter szélességű rész volt, ahol a szolgálatot teljesítő rendőrök a területre belépni kívánók ruházatát és csomagját vizsgálták át. Az egyik helyszínen levő rendőr az intézkedés formai szabályait mellőzve közölte a panaszossal, hogy ha ő is be akar menni a rendezvényre, úgy át fogják vizsgálni, egyébként a helyszínt el kell hagynia. A panaszos a kilátásba helyezett intézkedés okáról érdeklődött a rendőröknél, valamint közölte, hogy azt gyülekezési szabadsága akadályozásának tartja, és kérte, hogy hívják oda a helyszínbiztosítás parancsnokát. A parancsnok a helyszínre érkezve elrendelte a panaszos előállítását jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt mivel úgy értékelte, hogy az eljárás azonnal lefolytatható, és a cselekményét felszólítás ellenére is továbbfolytatta. Az előállítás foganatosítása során a panaszos ruházatát átvizsgálták, majd felszólították, hogy a fényképezőgépét tegye el. E felszólításnak a panaszos eleget tett.

Ezt követően a felkarjánál fogva az előállítást végrehajtására érkezett szolgálati gépjárműhöz kísérték, majd ott a szállítás megkezdésekor megbilincseltek és a Budapesti Rendőrfőkapitányság (a továbbiakban: BRFK) Gyorskocsi utcai fogdájaiba szállították a panaszt.

A fogdában egy külön helyiségben ingóságait elvették tőle, majd egy fogdaőr felszólította, hogy vetközzön le. Ruhadarabjait egyenként műszerrel átvizsgálták, miközben meztelenül kellett

várakoznia. Ezt követően felszólították, hogy háromszor forduljon körbe, közben testrészeit hosszasan nézegették. Felszólították továbbá, hogy háromszor guggoljon le, a talpát, majd a nemi szervét is emelje fel.

Mikor hozzátartozója értesítését kérte, azt az eljáró rendőrök nem teljesítették.

A panaszost 2009. március 16-án 0 óra 31 perctől 1 óra 1 percreg kihallgatták, majd 2 óra 59 perckor elengedték a fogdából. Ekkor – 2009. március 16-án, 2 óra 57 perckor – kapta kézhez a BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Fogdaszolgálati Osztály határozatát, amely előállítása időtartamát négy órával meghosszabbította, a lefolytatandó eljárási cselekmények elvégzése érdekében. A panaszos részére kiállított – az előállítás tartamáról szóló – igazoláson az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának címe rosszul van feltüntetve.

Azzal a körülménnyel kapcsolatban, hogy a panaszos a rendezvény helyszínére érkezve területlezárásba ütközött, és az említett helyszínre a rendőrök nem akarták beengedni, csak a ruházat és a csomag átvizsgálás után, megállapítható, a Rendőrség indokoltan rendelt el fokozott ellenőrzést, a vonatkozó jogszabályok alapján az említett időpontban és helyszínen megfelelő jogalappal, szabályosan szólították fel a rendezvény helyszínére belépni szándékozó panaszost ruházat és csomag átvizsgálásra.

Az intézkedő rendőrök tévesen ítélték meg ugyanakkor a helyzetet, amikor a panaszos kijelentéseit – anélkül, hogy a panaszos a rendőri ellenőrzést megkerülve ténylegesen megkísérelt volna a rendezvény helyszínére bejutni – szabálysértésnek minősítették, és a panaszos előállítása mellett döntöttek. Az átvizsgálás jelen esetben ugyanis nem önálló intézkedés volt, nem igazoltatáshoz kapcsolódott, nem személyi szabadságot korlátozó intézkedés tette azt szükségessé, hanem azért helyezték kilátásba, mert a panaszos a rendezvény helyszínére be kívánt lépni. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendeletben foglaltak (a továbbiakban: Szabályzat) szerint³ a panaszos által tanúsított magatartás egyetlen jogkövetkezménye a belépés megtagadása lett volna.

A rendőri intézkedés ettől a pillanattól kezdve jogsértővé vált, hiszen a panaszos előállítására a részletezett okok miatt nem volt meg az a jogalap, amelyre a rendőri jelentések hivatkoznak.

Tekintettel arra, hogy a jogalap nélkül megkezdett előállítás biztosítására alkalmazták az eljáró rendőrök bilincset, így megállapítható, hogy az is jogsértő volt⁴.

Az előállítás önmagában jogsértő volta mellett a panaszossal szemben alkalmazott azon eljárás, melynek során a panaszost meztelenre vetkőztették, és testét megfigyelve vizsgálták át, szintén jogsértő volt. Amint azt a BRFK Hivatalának jelentése is részletezi, az említett eljárás miatt az abban részt vett végrehajtó és vezető beosztású rendőrök fegyelmi felelősségét kivizsgálták, a felelősségre vonás megtörtént. A jövőben hasonló esetek elkerülése érdekében a BRFK Központi Fogdájára vonatkozó belső norma átdolgozása folyamatban van. Az Rtv. 31. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben, valamint a Szabályzat 51. §-ának (3) bekezdésében foglalt egyértelmű

³ A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007 (XII. 23.) IRM rendelet 40. § (2) bekezdése szerint egyebek mellett ruházat jármű és csomagátvizsgálásra sor kerülhet rendezvény, esemény alkalmával meghatározott területre belépő személyek esetében kerülhet sor; a (3) bekezdése szerint pedig, ha a fent említett esetben az átvizsgáláshoz való hozzájárulás megtagadása esetén a beléptetést meg kell tagadni.

⁴ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 16. § (1) bekezdése alapján a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

rendeletek szerint a jelen ügyben kizárólag a személyi szabadságában korlátozott személy ruházatának átvizsgálására lett volna lehetőség, motozásra nem.

Szintén helytelen volt a panaszosnak a hozzátartozó értesítésére vonatkozó kérésével kapcsolatban adott azon tájékoztatás, mely szerint arra nincs mód és a fogdaöröknek joguk és kötelezettségük sem volt az értesítési kérelmet teljesíteni. Az Rtv. – feltételhez kötve – minden fogvatartott számra biztosítja a jogot a hozzátartozó vagy más személy értesítésére⁵.

Amint azt az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosa által – a 2009. március 15-i közterületi rendezvényekkel kapcsolatos vizsgálatáról OBH 2624/2009. számon – készített jelentésben foglalt ajánlásokkal kapcsolatosan összefoglalt álláspontomat tartalmazó – az Országgyűlési Biztos úrnak címzett – levelemben is kifejtettem, fontosnak tartom, hogy a fogva tartottak ilyen irányú kérelmeinek dokumentálására sor kerüljön. Az előállított személyeket rendszeresen befogadó kerületi rendőrkapitányságok formanyomtatványt alkalmaznak az értesítési kötelezettség dokumentálására. A BRFK Központi Fogda vonatkozásában pedig a már korábban említett BRFK normában megfelelően szabályozásra kerül az ez irányú dokumentációs kötelezettség teljesítésének módja.

Aggályos, hogy a panaszos étkezésével kapcsolatos kérelmére vonatkozó írásos feljegyzés szintén nem áll rendelkezésre, ezért a tényállás ezen a ponton megnyugtatóan nem tisztázható.

Szintén aggályos gyakorlat az előállítás törvényben meghatározott nyolc órás időtartamát – egyéb vonatkozásban jogszerűen – meghosszabbító határozatnak az érintettel a nyolc órás határidő után történő közlése, mert a határozat az érintett vonatkozásában a közléssel válik hatályossá.

A panaszos részére kiállított igazoláson az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának elérhetőségei helytelenül vannak feltüntetve, továbbá azon nem szerepel a Panasztestülethez fordulás lehetősége. Az előállítás tartamáról kiállított igazolás-formanyomtatvány jogorvoslati lehetőségekről szóló tájékoztató részének pontosítására, illetve a Panasztestülethez fordulás jogáról szóló, megfelelően széles körű tájékoztatás érdekében a BRFK vezetője megtette a szükséges intézkedéseket.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

A Panasztestület állásfoglalásával, és az abban kifejtett – a jelen eljárás tárgyát képező panaszra vonatkozó – indokolással és következtetésekkel minden tekintetben egyetértek.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

⁵ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 18. § (1)-(3) bekezdései szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a Rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.

(2) A Rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.

(3) A fogvatartott jogait csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzését, illetve az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja.

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény XII. fejezete;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100.§ (1) bekezdés a) pontja valamint a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 16. § (1) bekezdése, 18. § (1)-(3) bekezdései, 30. § (1)-(4) bekezdései, 33. § (4) bekezdése, 92. § (1) bekezdése, a 93/A § (7) és (9) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 40. § (2)-(3) bekezdései.

A Rendőrség hatásköre és illetékessége a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) bekezdésének, valamint a 93/A. § (7) bekezdésének a rendelkezésein alapul.

Budapest, 2009. július ,, ,,,

Dr. Bencze József r. altábornagy